

§ 62 Mošuvnnat

§ 62.1 M 608– Ruvhten Sijte čuoččuhuvvon lobihis guođoheapmi- joatkka.

Áššegirjijt

- M 608 Marianne Gråikas, Paulus Kuoljokas, Torkel Stinnerbomas 2023-06-01, dnr 1.1.8-2023-1090
- Dievasčoahkkineavdegirji 2023-05-30—31, -06-01—02, § 31
- Stivrabeavdegirji 2024-06-18—29, § 106.7
- Stivrabeavdegirji 2025-04-08—09., § 44.4

Marianne Gråik, Paulus Kuoljok ja Torkel Stinnerbom leat geassemánu 1. b. buktán mošuvnna mas gáibidit:

ahte Sámediggi jođánit álggaha guorahallat ovtta Ruvhten čearuin dili ja man ulbmil lea gávdnat heivvolaš čovdosiid vái čearru oččošii doarvái guohtoneatnamiid guhkitáigái,

ahte Sámediggi lea mielde ásaheamen deaivvadanbáikkiid vái oanehis áiggis čovdet rádjastideaddji boazodoalu dili.

Stivra mearridii geassemánu 18-19 2024, § 106.7

ahte gohččot hálldahusa válbmet mošuvnna vieru mielde, eahpepolitihkalaččat, rievttálaččat ja áššálaččat ja čilget ovddibut mearrádusaid áššis.

Gáibádusa ákkat

Ruvhten sijte lea massán iežas árbevirolaš eatnamiid. Norgga rádjáaidi dagaha ahte eatnamat maid ovdal leat geavahan, ii šat leat vejolaš geavahit. Geavatlaččat lea dát čuvvojuvvon iešguđet láhkái, go riikarádjá manná duottarguovlluid čađa ja iige lunddolaččat juhkkujuvvon guohtuneatnamiid mielde. Go rádjá lea giddejuvvon, de geahččala čearru guođihit nuortaleappos, muhto priváhta eanaomasteaddji eai divtte guođohit sin eatnamiin. váikkuhus lea ahte sis ii leat čearu sátnegođiheadji - sis ii leat gosa manná.

Ruvhten sijte váilevaš guohtoneatnamat ii leat ođđa ášši. Sámediggi lea guhká čuovvon ášši ja lea mángga oktavuodain ovddidan ášši ja daid váikkuhusaid maid dat lea dagahan, earret eará ekonomalaš beliid.

Juovlamánu 2019 geigii Sámediggi eananvuoigatvuođa guorahallama dalá báikegottedepartementii (dnr. 2019-1547). Guorahallamis čilgejuvvojit historjjálaš duogáš ja vejolaš boahtte áiggi čovdosat.

§ 62 Mošuvdna- Joattka

§ 62.1 M 608– Ruvhten Sijte čuoččuhuvvon lobihis guođoheapmi- joatkka.

Skábmamánu 2023 gitta borgamánnui 2024 lea Sámediggi leamaš vihtta čoaččim, maidda leanastivra lea bovdén Ruvhten sijtain, RSR:n ja báikegoddi- ja infrastrukturdepartemeanttain.

Čoaččimiin leat váldán ovdán mánga dain áššiin maid čearus leat, maidái čuoččhusaid ahte Ruvhten sijte guođoha lobiheamit Norggas.

J Jagi 2024 oaččui Sámediggi dieđu ahte šiehtadeamis leat boahtán evttotus jahkásaš guohtunšiehtadussii ruođa bealde, muhto čearru hilggui dan. Dan maŋŋa leat doallan mánga čoaččima maidda leanastivrra bokte, muhto eai boahtán ovttaoaivilvuhtii. Go guoská ráđjarastideaddji boazodollui, de sáhtá čujuhit dasa ahte ráđđehus guovvamánu 3. b. 2005 dieđihii ahte boazodoallokonvenšuvdna heaitá doaibmamis cuoŋománu loahpas seamma jagi. Seamma čállosis deattuhuvvo ahte dasto lea Lappkodicilla mii lea gustojeaddji Ruođa ja Norgga gaskkas ja lea ráđjarastideaddji boazodoalu vuodđun boazoguohtumiidda go boazodoalu konvenšuvdna loahpahuvvo.

Njukčamánu 2023 buvttii Ruvhten sijte čállosa ” vuđolaš eavttut boazodollui Ruvhten sijtes” (dnr. 2023-627). Das čálii čearru čuoŋvovaččat makkár ovddasvástádus Sámedikkis lea dan áššis.

Stáhta boazodoalu hálldahuseiseváldin, mas lea ovddasvástádus gozihit dábálaš boazodoalloáššiid, ja riikaberoštumi boazodoalu ovddasvástideaddjin de atná Ruvhten sijte ahte Sámediggi galgá:

1. Lea ovddasvástádus gávdat guhkit áiggi čovdosii ja ruhtadeami boazoguohtunsoahpamuššii Ruvhten sijtii oarjin ja davvelis Tännáa.
2. Guorahallat ekspropriašuvnna ja gávdat gaskaboddosaš čovdosa dan botta go ášši guorahallojuvvo. Áššái lea maid lasihuvvon čearu reivve "Ruvhten Sijte dárba birrajagi eatnamiidda" Ášši lea dál bisánnan dan botta go vurdet soahpamuša. Go soahpamuš ii ovdán Sámedikki dieđu mielde, de sihkkarit dárbbášuvvojit ođđa strategijat.

Sámediggi mearridii cuoŋománu 8 – 9. b. 2025, § 44.1

ahte bivdit cealkámuša boazodoallolávddegottis.

Boazodoallolávddegoddi mearridii geassemánu 11 – 12. b. 2025, § 42

ahte buktit čuoŋvovaš cealkámuša:
mošuvdna lea vástiduvvon vuosttas ahte – cealkagis mas čujuhit hálldahusa válbmemii, dohkehit mošuvnna nuppi ahte-cealkaga

Dárkkisteaddji/Justerarnas sign

§ 62 **Mošuvnnat – joatka.**

§ 62.1 **M 608– Ruvhten Sijte čuoččuhuvvon lobihis guođoheapmi- joatkka.**

Stivrras ii leat eará oaivil go dat mii hálddahusa čilgehusas boahtá ovdán. Guhkesáiggi čovdosa gávdnan bargu lea jođus iešguđetge čoahkkimiin, muhto ekspropriašuvdna ovddideapmi ii gula Sámediggái stivrra oaivvilda mielde. Bargu joatkašuvvá, muhto njuolggo šiehtadallamat leat jođus Jämtlánda leanastivrra bokte, vaikko Sámediggi juolluda ruđa dasa juolludusreivve eavttuid Boazodoalu ovddideami eavttuid bokte. Jos šiehtadallamat galget lihkostuvvat, de gáibiduvvo ahte bealit háliidit oktasáš čovdosa muhto maiddái ahte stáhta searvá dán šiehtadallamii go nubbi riika lea mielde áššis. Boazodoallolávdegotti cealkámuš ii rievdat ášši, muhto stivra deattuha, ahte leat bargamin áššiin.

Stivra evttoha ahte Sámediggi mearrida

ahte mošuvnda lea dasto vástiduvvon.

§ 62 Motioner

§ 62.1 M 608–Påstående Ruvhten Sijtes tjuvbetning– forts.

Dokument

- M 608 av Marianne Gråik, Paulus Kuoljok, Torkel Stinnerbom 2023-06-01, dnr 1.1.8-2023-1090
- Plenumsprotokoll 2023-05-30—31, -06-01—02, § 31
- Styrelseprotokoll 2024-06-18—29, § 106.7
- Styrelseprotokoll 2025-04-08—09., § 44.4

Marianne Gråik, Paulus Kuoljok och Torkel Stinnerbom den 1 juni 2023 inlämnat en motion där de yrkar:

- att Sametinget skyndsamt tar initiativ till att tillsammans med Ruvhten Sijte utred situationen för samebyn med syfte att hitta lämpliga åtgärder för att på lång sikt säkra tillräckliga betesområden för dem,
- att Sametinget medverkar för att skapa mötesarenor för att på kort sikt lösa en låst situation med gränsöverskridande renskötsel

Styrelsen beslutade 18-19 juni 2024, § 106.7

- att uppdra till kansliet att bereda motionen enligt praxis, så som opolitiskt, rättsligt och sakkunnigt samt redovisa tidigare beslut i ärendet.

Skäl för yrkandet

Ruvhten sijte har beskurits sina traditionella marker. Gränsstängslet mot Norge innebar att markerna de tidigare brukat inte längre skulle vara möjliga att nyttja. I praktiken har detta efterlevts i varierande grad då riksgränsen drogs rakt igenom fjällterräng och inte efter naturligt delat betesland. Då gränsen mot Norge är stängd försöker samebyn att beta längre österut vilket då innebär att privata markägare motsätter sig bete på deras marker. Konsekvensen är som samebyns ordförande säger – man har ingenstans att ta vägen.

Bristen på tillgång till betesområden för Ruvhten sijte är inte ny. Sametinget har länge följt frågan och har på flera fronter tagit del av problematiken samt vilka konsekvenser det har lett till, bland annat ekonomiskt.

I december 2019 lämnade Sametinget en utredning gällande markavtal till dåvarande landsbygdsdepartementet (dnr. 2019-1547). I utredningen beskrivs historiska fakta samt möjliga vägar framåt.

§ 62 **Motioner– forts.**

§ 62.1 **M 608–Påstående Ruvhten Sijtes tjuvbetning– forts.**

Mellan november 2023 och augusti 2024 har Sametinget deltagit på fem möten som länsstyrelsen har kallat till med Ruvhten sijte, SSR och Landsbygds- och infrastrukturdepartementet. Mötena har tagit upp flera av de problem som samebyn står inför, även till viss del det som av motionären hänvisar till som nyheter om att Ruvhten sijte påstås tjuvbeta i Norge.

Under 2024 nåddes Sametinget av information om att ett förslag på ett ettårigt betesavtal för delar på svensk sida hade tagits fram, men att det hade förkastats av samebyn.

Därefter har flerpartssamtalen i länsstyrelsens regi avstannat.

Vad gäller den gränsöverskridande renskötseln kan konstateras att regeringen den 3 februari 2005 meddelade att renbeteskonventionen upphör att gälla vid utgången av april månad samma år. I samma skrivelse konstaterades att Lappkodicillen alltjämt är gällande mellan Sverige och Norge och utgör grund för det gränsöverskridande renbetet vid upphörande av renbeteskonventionen.

I mars 2023 inkom Ruvhten sijte med skrivelsen ” Grundläggande förutsättning för renskötsel i Ruvhten sijte” (dnr. 2023-627). Där skrev samebyn följande ang. vad de ansåg om Sametingets ansvar i frågan.

I egenskap av statlig förvaltningsmyndighet för rennäringen, med ansvar att bevaka det allmänna rennäringsintresset samt ansvarig för riksintresse rennärning anser Ruvhten sijte att Sametinget ska;

1. Ansvara för att hitta en långsiktig lösning inklusive finansiering för renbetesavtal inom Ruvhten sijte söder och norr om Tännån.

2. Utredda expropriation och hitta en tillfällig lösning under tiden frågan utreds.

Till ärendet har även tillförts samebyns skrivelse ” Ruvhten Sijtes behov av åretruntmark”

Ärendet är för närvarande vilande i väntan på ev. avtalslösning. I och med att avtalsförslösningen Sametinget veterligen inte avancerar behövs förvisso nya strategier.

Sametinget beslutade 8 - 9 april 2025, § 44.1

att inhämta yttrande från rennäringsnämnden.

Rennäringsnämnden beslutade 11 -12 juni 2025, § 42

att avge nedan yttrande:

motionens första att-sats är besvarad med hänvisning till kansliets beredning,
bifalla motionens andra att-sats.

Dárkkisteaddji/Justerarnas sign

§ 62 Motioner– *forts.*

§ 62.1 M 608–Påstående Ruvhten Sijtes tjuvbetning– *forts.*

Styrelsen har ingen annan åsikt än vad kansliberedningen visar.

Arbetet med att hitta en långsiktig lösning pågår med flera möten i grunden, att föra en dialog om expropriering anser styrelsen dock ligga utanför Sametingets mandat.

Arbetet fortsätter men direkta förhandlingar sker genom Länsstyrelsen i Jämtland även om Sametinget bidrar med medel enligt regleringsbrevet Främjande av rennäring.

För en lyckad förhandling krävs att parterna önskar en gemensam lösning men även att staten deltar i denna förhandling då ett annat land ingår i ärendet.

Rennäringsnämndens yttrande förändrar inget i sak utan styrelsen konstaterar att det pågår ett arbete med frågan.

Styrelsen föreslår Sametinget besluta

att motionen därmed är besvarad.